

ня та їхньої здатності до абстрактних умовиведень. Водночас, не вдаючись до подробиць, слід зауважити, що деякі елементи аналізу мають бути виконані як обов'язкові. До них, на наш погляд, варто віднести такі:

- елементарні й диспозитивні фактори виробництва та їх використання на малому підприємстві;
- особливості використання закономірностей довго- та короткострокового економічних періодів в аналізі діяльності підприємства;
- проявлення закону спадної віддачі змінного фактора на малому підприємстві;
- мінімально ефективний масштаб виробництва та використання виробничої потужності підприємства;
- засоби цінової й нецінової конкуренції та ефективність їх використання за монополістичної конкуренції й асиметричної олігополії.

Пошук ефективних способів розв'язання економічних проблем малих підприємств у динамічному й малопередбачуваному зовнішньому середовищі ґрунтується на усвідомленні учасниками цього процесу закономірностей ринкового господарювання та їхніх аналітичних можливостей щодо встановлення зв'язку між теоретичними моделями і важливими для практики випадками. Подальші розвідки у цій галузі повинні бути спрямовані на вивчення можливостей міждисциплінарних підходів у поясненні нових явищ, які відбуваються в малому бізнесі.

УДК 352.07(1-22):631.1

e-mail: natmor@i.ua

**Морозюк Наталія
Володимирівна**

к.е.н.,
доцент,
Національний університет
біоресурсів і природокористу-
вання України

Morozyuk Nataliya

Volodumirivna, Ph.D.
n Economics, Associate
Professor, National university
of life and environmental
sciences of Ukraine

**СКЛАДОВІ МЕХАНІЗМУ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
САМОДОСТАТНОСТІ
СІЛЬСЬКИХ ГРОМАД
В АГРАРНІЙ СФЕРІ**

**COMPONENTS OF
MECHANISM OF PROVIDING
SELF-SUFFICIENCY OF RURAL
COMMUNITIES IN AGRARIAN
SPHERE**

Анотація. Розглянуто роль аграрних суб'єктів господарю-

Abstract. The role of agrarian subjects of managing of various organizational forms in develop-

вання різних організаційно-правових форм у розвитку сільських територій. Визначено базуютьоруючі складові механізму забезпечення самодостатності територіальних громад, на прикладі сільськогосподарських виробничих кооперативів оцінено наслідки від їх впровадження.

Ключові слова: суб'єкти господарювання, аграрна сфера, сільська громада.

ment of the rural territories is considered. Components of the mechanism of providing self-sufficiency of territorial communities are determined, on the example of agricultural production cooperatives consequences from their implementation are estimated.

Key words: subjects of managing, agrarian sphere, rural community.

У процесі формування самодостатності сільських громад аграрна сфера залишатиметься базуютьоруючою складовою їх економічної системи. Від її функціонування залежатиме вирішення проблем зайнятості та підвищення матеріального добробуту сільського населення, розвиток соціальної інфраструктури, формування людського потенціалу, який за якісними характеристиками відповідатиме вимогам сучасного суспільства.

Діяльність існуючих суб'єктів господарювання у сільському господарстві, спрямована на максимізацію власних прибутків будь-якою ціною. Вони, як правило, намагаються уникати участі у розвитку громад, не враховують потреби сільських жителів, які є їх кадровим потенціалом. Наприклад, середньооблікова чисельність працівників у сільськогосподарських підприємствах, що входять у структури агрохолдингів, із розрахунку на 100 га сільськогосподарських угідь становила 2,3 працюючих. За даними М. Ф. Кропивка, НВФ «Урожай» ПАТ «Миронівський хлібопродукт» у 2013 р. орендував землі, на яких розміщено 43 села п'яти районів Черкаської і Київської областей, а до праці в НВФ було залучено в середньому по п'ять місцевих жителів на село [1].

Для подолання проблем із взаємодією сільськогосподарських підприємств з територіальними громадами, у проєкті Стратегії аграрного сектору економіки України на період до 2020 року проголошується пріоритетність формування селоутворюючих господарств. До них віднесено сімейні господарства, які засновані на власній праці її членів та сільськогосподарські підприємства різних організаційно-правових форм, які зареєстровані за місцем здійснення господарської діяльності, а їх власники проживають в громаді [2]. Створення таких підприємств вимагає формування відповідної правової та соціально-економічної бази. Очевидно, що у найближчому майбутньому у аграрній сфері України збере-

жеться існуюча організаційна структура. У сучасних умовах її функціонування вимагає створення механізму, який би, з одного боку, забезпечував високу економічну ефективність суб'єктів господарювання, а, з іншого, сприяв сталому розвитку сільських громад і формуванню їх самодостатності.

У результаті аналізу сучасного стану та соціально-економічної ефективності різноманітних організаційно-правових форм господарювання в сільському господарстві та їх впливу на розвиток сільських територій, нами були виділені базуютьовуючі складові такого механізму, а саме:

- багатопрофільність сільськогосподарського виробництва та розвиток галузі тваринництва;

- диверсифікація діяльності суб'єктів господарювання шляхом налагодження переробки сільськогосподарської продукції;

- формування системи участі в управлінні сільськогосподарськими підприємствами незалежно від форм власності жителів громади, на якій воно розташоване;

- розвинена система соціального захисту місцевого населення: надання безвідсоткових позик, організація відпочинку тощо;

- орієнтація у діяльності на молодь і залучення її до роботи на місцевому сільськогосподарському підприємстві;

- допомога об'єктам соціальної інфраструктури та працівникам бюджетної сфери.

Прикладом позитивних наслідків від упровадження перелічених принципів є діяльність сільськогосподарських виробничих кооперативів. В Україні їх функціонує понад 850 од. У них зайнято близько 30 тис. осіб, а використовують вони лише 3,4 % сільськогосподарських угідь держави. Хоч показники економічної ефективності в таких підприємствах є значно нижчим ніж в інших організаційно-правових формах господарювання, проте їм вдається зберегти ті населені пункти, на території яких вони функціонують, сприяючи стабілізації демографічної ситуації та збільшенню соціального потенціалу. Так, сільськогосподарський кооператив «Летава» розташований в селі Летава Чемеровецького району Хмельницької області. Населення Летави досягає 1,9 тис. осіб, чверть з яких зайнята у кооперативі. Активно запрошуються на роботу випускники школи, які не планують продовжувати навчання. Підприємство надає їм можливість перейняти досвід і здобути певний фах. Також СВК на умовах неповної зайнятості практикує залучення до роботи студентів та учнів старших класів. Проблеми із зайнятістю вирішуються завдяки функціонування численних об'єктів соціальної інфраструктури

Кооператив надає об'єктам соціальної інфраструктури всі види допомоги: від фінансової до трудової участі в благоустрої населеного пункту. Така активна участь у соціальному розвитку села є можливою завдяки високій економічній ефективності виробничої діяльності. Зберігши цілісний майновий комплекс колишнього колгоспу СГК воно мало можливість його поліпшувати та забезпечувати високу економічну ефективність виробничої діяльності.

Земля знаходиться у власності членів кооперативу. СГК вирощує ряд культур зернові, овочі, розвиває молочне та м'ясне скотарство, свинарство, зберігши поголів'я на дореформеному рівні. Також СГК активно диверсифікує свою діяльність, створюючи цехи по переробці сільськогосподарської продукції та виробництву продуктів харчування: олійного цеху, пекарні, виробництво зеленого горошку, кукурудзи та ячменю.

Іншим яскравим прикладом успішності колективних форм господарювання є сільськогосподарський виробничий кооператив «Дружба», що знаходиться в селі Зоря Одеської області. У селі майже 5,5 тис. населення, з якого третина зайнята в СВК «Дружба». Рівень заробітної плати коливається залежно від обсягу виконуваних робіт і займаної посади. Наприклад, заробітна плата машиністів-трактористів під час проведення польових робіт отримують до 8 тис. грн. Зважаючи на близькість морських портів у бажаючих є можливість займатися підприємницькою діяльністю.

СВК зберегло багатoproфільність сільськогосподарського виробництва. Спеціалізуючись на зернових, воно також зберегло галузь тваринництва, зокрема молочне та м'ясне скотарство. Крім виробництва, підприємство переробляє молочну та м'ясну продукцію та реалізує її через власну торгову мережу та супермаркети міста Одеси. Також СВК забезпечує власною продукцією заклади освіти, бази відпочинку. СВК «Дружба» гарантує високі соціальні стандарти своїм працівникам. Зокрема регулярно організовує їм влітку відпочинок і зберегло власну базу на відпочинок на морі. Працівники бюджетної сфери отримують від підприємства соціальну допомогу.

Література

1. Кротивко М. Ф. Про інтегровані аграрні формування та перспективи їх розвитку в Україні / М. Ф. Кротивко // Матеріали загальних зборів Відділення аграрної економіки і продовольства НААНУ, 2014 р. — 37 с.

2. Проект Стратегії аграрного сектору економіки України на період до 2020 року [Електронний ресурс] / Міністерство аграрної політики та продовольства України. — Режим доступу: <http://minagro.gov.ua/ru/node/7644>

УДК 330.4 e-mail:

oberemchuk@yahoo.com

Оберемчук В. Ф.

к.э.н., доцент,
Киевский национальный
экономический университет
имени Вадима Гетьмана,
Украина

Плющ О. Б.

к.ф.-м.н., доцент
Академия управления при
Президенте РБ, Беларусь

Езерская Ю. О.

Академия управления при
Президенте РБ, Беларусь

Oberemchuk V.F.

Ph.D., Associate Professor
Kyiv National Economic
University named after Vadym
Hetman — self-governing
(autonomous) research
university, Ukraine

Plyushch O.B.

PhD., Associate Professor
The Academy of Public
Administration under the aegis
of the President of the Republic
of Belarus, Belarus

Ezerskaya YU.O.

The Academy of Public
Administration under the aegis
of the President of the Republic
of Belarus, Belarus

**ИМИТАЦИОННОЕ
ИССЛЕДОВАНИЕ МОДЕЛИ
БИЗНЕС-ПРОЦЕССОВ
ИТ-ПОДРАЗДЕЛЕНИЯ
ПРЕДПРИЯТИЯ, КАК
СПОСОБ ПОВЫШЕНИЯ
ЭФФЕКТИВНОСТИ
СТРАТЕГИИ БРЕНДИНГА**

**SIMULATION RESEARCH
OF THE BUSINESS PROCESS
MODEL OF IT-DEPARTMENT
OF THE ENTERPRISE AS THE
WAY TO IMPROVE THE
EFFICIENCY OF THE
BRANDING STRATEGY**

Аннотация. В статье описан один из способов снижения рисков реализации стратегии продвижения бренда предприятия в Интернет-пространстве — исследование бизнес-процессов ИТ-подразделения.

Ключевые слова: имитационная модель, бизнес-процесс, ИТ-подразделение, брендинг

Summary. This article describes one of the ways to reduce the risks in implementing brand strategies of enterprise in the Internet — researching of business processes of IT department.

Key words: simulation model, business process, the IT department, branding